

KAIRIŠKIAI

KAIRIŠKIAI - kaimas Papilės sen., 13 km į v. nuo Papilės, deš. Virvytės krante. Plotas 1010,21 ha. Praeina Vieksnių - Tryškių kelias, rytine dalimi teka Uogys, pietų pusėje priimdamas Geištį. Formavosi aplink dvarą, žinomą nuo XIX a. pradžios. Kairiškių seniūnija žinoma nuo XVI a. Nuo 1582 ją valdė seniūnas Marcijonas Bogdanas Oginskis, 1582 - 1640 - Aleksandras Oginskis. 1904 įvyko socialistinio jaunimo konferencija, spėjama, jog įvyko ir vienas LSDP suvažiavimas. Dvare 1905 slėpdavosi K. Bielinis ir kiti LSDP veikėjai, rengė mitingus Papilėje, Tryškiuose. 1923 buvo kaimas su 32 ūkiais bei 218 gyv. ir 2 dvarai; I dvare buvo 2 ūkiai su 57 gyv., II dvare - 1 ūkis su 128 gyv. Iki II pas. karo veikė kelios pagrindinės komunistinės kuopelės, spausdindavusios priešvalstybinius atsišaukimus. Sovietinė okupacinė valdžia 1940 įsteigė Kairiškių tarybinį ūkį, kuris buvo ir po II pas. karo (1992 - 1999 - ž. ū. bendrovė). 1941 Rainiuose sovietinių kariškių ir kolaborantų nužudytas K. Bučius, raudonarmiečių nušauti J. Giedraitis ir P. Sivickis. Po II pas. karo ištremti arba suimti ir įkalinti 56 gyventojai, 1945 sušaudytas partizanų būrio vadovas Juozas Uksas, jo brolis Jurgis žuvo 1945, tėvas Jurgis mirė tremtyje. Tremtyje taip pat mirė T. Lavickas, P. Plonys, B. Šukys, D. Denišytė. Nuo 1919 veikė m-la, 1959 - 1986 - apylinkės centras. Veikė paštas, nuo 1952 - felčerių punktas, nuo 1953 - biblioteka, nuo 1961 veikė kultūros namai, girininkija apie 1990 perkelta į Žerkščių k. Ist. šaltiniuose minima kultūros paminklu laikyta koplytėlė su XIX a. skulptūrėlėmis. Senkapyje rastas V - VIII a. įmovinis kirvis. 1959 buvo 449 gyv., 1970 - 419 gyv. Melioruojant laukus ir intensyviai griauinant vienkiemius, į gyvenvietę persikėlė daug aplinkinių k. gyventojų, susiformavo gyvenvietė su 6 gatvėmis, pastatytas administracinis pastatas su patalpomis bibliotekai ir kultūros namams. Pasikeitus socialinei struktūrai, gremėzdiškas pastatas neteko savo funkcijų, biblioteka, ikimokyklinio ugdymo vaikų grupė išikūrė 2014 įrengtame daugiafunkciame centre. 1981 buvo 123 ūkiai su 300 gyv., 1999 - 137 ūkiai su 378 gyv., 2016 - gyv. vietą deklaravo 269 asmenys. 1877 g. inžinierius, LSDP veikėjas V. Sirutavičius, 1922 - Rainių kankinys K. Bučius. Yra išlikę buvusio dvaro pastatų fragmentų. Netoli Kairiškių - plačiai žinoma šventvietė - Apžadų kapeliai.

Inf.: Lietuvos apgyventos vietos; Papilė, t. 1; LGG, t. 1 - 2.